

ایرانی‌ها چقدر احساس آرامش می‌کنند؟

این جمله یکی از تاکیدات مکرر مقام معظم رهبری است. احساس امنیت در کشور به امنیت در محل کار، امنیت جانی که معطوف به کوچه و خیابان‌های شهر می‌شود، امنیت روانی که از ناشی از عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است.

«احساس امنیت از خود امنیت مهمتر است.» این جمله یکی از تاکیدات مکرر مقام معظم رهبری است. احساس امنیت در کشور به امنیت در محل کار، امنیت جانی که معطوف به کوچه و خیابان‌های شهر می‌شود، امنیت روانی که از ناشی از عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه است.

به گزارش سلامت نیوز به نقل از روزنامه ابتکار، زورگیری، سرقت، تجاوز، آدم ربایی، قتل، اسیدپاشی، بمبگذاری و به‌طور کلی اقدامات تروریستی از جمله موارد امنیتی هستند که نیروهای انتظامی و نظامی وظیفه کنترل و کاهش آن را در یک جامعه به عهده دارند. در این بین احساس امنیت تنها به جامعه معطوف نمی‌شود و در خانه و خانواده و محل کار و در بسترهای کوچک تر نیز وجود احساس امنیت اهمیت دارد. به گفته پلیس در حال حاضر امنیت کشور به 90 درصد رسیده است. حال باید دید آیا احساس امنیت نیز در میان مردم به اندازه امنیت موجود در جامعه نمره قابل قبولی دارد یا خیر؟

احساس امنیت در ایران مطلوب نیست

به‌طور کلی زمانی که حرف از امنیت به میان می‌آید چشم‌ها به سمت نیروی انتظامی معطوف می‌شود؛ چرا که به عقیده بسیاری از افراد پلیس وظیفه برقراری امنیت را در کشور به عهده دارد. اما در این میان توجه به افزایش «احساس امنیت» در یک جامعه بسیار مهمتر از امنیت در جامعه است.

سردار محمدیان، رئیس پلیس تهران بزرگ در برنامه «تیترا مشب» که از شبکه خبر صدا و سیما پخش شد، گفته بود: «در سال 94 و 95 بیش از 90 درصد قتل‌ها کشف شده است که میزان کشفیات قتل مربوط به این دو سال 80 درصد و حدود 12 درصد مربوط به سال‌های پیش از آن است.» وی در ادامه در مقایسه‌ای کشف قتل در کشورهای اروپایی را حدود 50 درصد عنوان کرد.

رئیس پلیس آگاهی تهران گفته بود: «احساس امنیت در ایران مطلوب نیست و این به دلیل نشان داده نشدن توانمندی واقعی پلیس و اطلاع‌رسانی ناکافی است.» وی یکی از راهکارهای افزایش احساس امنیت در بین مردم کوتاه کردن فاصله زمانی وقوع جرم با کشف آن است.»

این در حالی است که به گفته پلیس رضایت‌مندی مردم از عملکرد پلیس در سال 94 از 63 درصد به 80 درصد در سال 95 رسیده است.

آیا احساس امنیت می‌کنید؟

این تنها بخشی از امنیت کشور است که پلیس توان برقراری آن را دارد و براساس شواهد و آمارها توانسته رضایت هموطنان را جلب کند. با این حال بسیاری از موارد وجود دارد که اشخاص در آن‌ها احساس امنیت نمی‌کنند. در نظرسنجی که درمنصفانه مجازی انجام داده‌ایم، میزان احساس امنیت افراد را در جامعه جویای شدیم.

در این نظرسنجی که بیش از 250 کاربر فضای مجازی در آن شرکت کرده‌اند، تعداد زیادی از افراد در پاسخ به این سوال که میزان «احساس امنیت» شما در کشور چه قدر است؟ از میان گزینه‌های، زیاد، متوسط، کم و اصلاً به‌گزینه کم رای داده‌اند. براساس این نظرسنجی 13 درصد شرکت‌کنندگان احساس امنیت خود در کشور را زیاد، 29 درصد متوسط و بالغ بر 40 درصد نیز احساس امنیت را کم می‌دانند. این در حالی است که 18 درصد شرکت‌کنندگان در این نظر سنجی گزینه اصلاً (هیچ احساس امنیتی نمی‌کنم) را انتخاب کردند.

تعداد زیادی از این افراد به‌بمب‌گذاری در کشور اشاره کردند و از این بابت که می‌توانند با آرامش و خیال راحت در خیابان‌های کشور عبور و مرور کنند و اتفاق تروریستی در کنار آن‌ها رخ نمی‌دهد، ابزار خرسندی کردند. تعدادی از افراد نیز از امن نبودن برخی از مناطق پایتخت در ساعتی از شب اشاره و از زورگیری و سرقت در برخی مناطق ابزار نگرانی کردند.

یک کاربر با نام «رضا» موضوع امنیت را مقوله فرهنگی عنوان می‌کند و می‌نویسد: «از نظر من همین که مثل کشورهای دیگر هر دقیقه انتظار صدای انفجار و تیراندازی در خیابان‌ها را نداریم، خودش به تنهایی بسیار مهم است. هر چند به عقیده من مقوله سرقت، زورگیری و مزاحمت بیشتر موضوعی فرهنگی است تا امنیتی.»

هرچند تعداد زیادی حضور پررنگ پلیس در خیابان‌ها شهرها را موجب افزایش امنیت می‌دانند اما به گفته آن‌ها تعداد زیاد نیروی پلیس در این محل‌ها موجب شده است تا احساس امنیت کمتری داشته باشند. از موارد دیگری که کاربران به آن اشاره کردند سرقت‌هایی است که توسط موتورسیکلت‌ها در معابر پیاده و خیابان‌ها صورت می‌گیرد. به گفته این کاربران با صدای

شنیدن حرکت یک موتورسیکلت، تلفن همراه خود را محکم‌تر گرفته و یا کیف، کوله پشتی یا وسیله در دست خود را با احتیاط بیشتر نزد خود نگه می‌دارند.

یک کاربر با نام «فرزاد» در ارتباط با احساس امنیت می‌نویسد: «امنیت که فقط دزدی و قتل نیست، من اصلاً نمی‌دانم فردا صبح که به محل کارم می‌روم حکم اخراجم روی میز نباشد. همین موضوع برای من عدم آرامش و عدم امنیت شغلی است. مطمئناً در چنین فضایی نمی‌توانم احساس امنیت کنم. به عقیده من یکی از موجبات برهم زدن احساس امنیت روابط باطل میان کارفرما و کارگر است.»

بسیاری از کاربرها نیز از مشکلات اقتصادی مانند تورم و رکورد در جامعه که موجب به خطر افتادن کار آن‌ها می‌شود و مشکلات اجتماعی مانند حاشیه نشینی، فقر، آلودگی و ... را عامل برهم زدن آرامش خود و در نتیجه احساس خطر امنیتی در زندگی خود عنوان کردند.

وجود رسانه‌های نوظهور تشدیدگر ناامنی مصطفی آب روشن، جامعه‌شناس در این باره به «ابتکار» می‌گوید: «نیاز به امنیت و احساس امنیت یکی از پیش‌نیازهای اصلی در زندگی بشر است. در واقع این دو مفهوم، دو روی یک سکه‌اند و عوامل مختلفی در این پدیده دخیل است. بدیهی است که هیچ عاملی برای توسعه اجتماعی و پیشرفت یک جامعه مهمتر از امنیت و آرامش در جامعه نیست زیرا در بستر اجتماعی است که استعدادهای فردی و اجتماعی شکوفا می‌شود.»

وی می‌افزاید: «جامعه‌ما به ویژه در کلان‌شهرها، اقوام و طبقات مختلف اجتماعی تشکیل شده‌اند که این ناهمگونی فرهنگی بطور آشکاری به بی‌ثباتی و ناامنی و بروز انواع کجروی و یا آسیب‌های اجتماعی دامن زده است.»

آب روشن امنیت را مفهومی عینی و احساس امنیت امری ذهنی و احساسی می‌داند و می‌گوید: «به عبارتی این امکان وجود دارد که در یک جامعه امنیت وجود داشته باشد اما با بازنمایی نادرست از وضعیت جامعه، مشاهده می‌کنیم که احساس امنیت در مردم وجود ندارد که این وضعیت ذهنی بطور بالقوه می‌تواند جامعه را بسوی هرج و مرج و نابسامانی‌های اجتماعی سوق دهد.» عضو کارگروه مسائل و آسیب‌های اجتماعی ایران می‌افزاید: «امنیت اجتماعی مفهومی چند بعدی است که بایستی در کلیتی تام و در کنار سایر واقعیت‌های اجتماعی تعریف شود؛ به طور کلی امنیت اجتماعی یعنی مصون ماندن شهروندان از هر گونه فشارهای ناشی از ترس، تهدید، اخراج، که مال، جان، اعتبار و ناموس افراد را تهدید می‌کند.»

این جامعه‌شناس احساس امنیت در جامعه را از خود امنیت با ارزش‌تر دانسته و گفت: «بنظر می‌رسد یکی از عواملی که احساس ناامنی در جامعه را تشدید و گسترش می‌دهد رسانه‌های نوظهوری هستند که بدون استناد به منابع معتبر به اخبار کذب و شایعات دامن می‌زنند و عوامل ناامنی را منتشر می‌کنند.»

وی می‌گوید: «بیشترین ناامنی که در میان افراد جامعه احساس می‌شود، ناامیدی جوانان از آینده و نبود اشتغال در جامعه است به عبارتی امنیت شغلی از عواملی است که احساس ناامنی را در جوانان به وجود آورده و توجیه‌گر انواع کجروی‌ها و نابسامانی‌های اجتماعی است.»

رابطه مستقیم عدم احساس امنیت با التهاب و اضطراب در جامعه کوروش محمدی، جامعه‌شناس در تعریف خود از «امنیت» و «احساس امنیت» می‌گوید: «احساس امنیت با امنیت متفاوت است. الزاماً! در یک جامعه امنیت تضمین‌کننده احساس امنیت نیست ولی می‌توان گفت در جامعه‌ای افزایش میزان احساس امنیت، امنیت را می‌تواند افزایش دهد. در نظر داشته باشید جامعه کنونی ایران جامعه امنی است. در مقایسه با کشورهای همسایه و حتی کشورهای جهان به خوبی می‌توان به این موضوع پی برد.» وی می‌گوید: «مرم ما با آرامش خاطر در تردد می‌کنند و نگران این موضوع نیستند که ممکن است هر لحظه برای آن‌ها مشکلی پیش بیاید. این امنیت اجتماعی به واسطه حضور نیروهای انتظامی در کشور به وقوع پیوسته و می‌توان گفت ایران امن است، اما باید پرسید احساسی امنیت در کشور نیز وجود دارد؟ عدم احساس امنیت رابطه مستقیمی با التهاب و اضطراب دارد. به طور مثال در زمانی که اسیدپاشی در اصفهان رخ داده بود، می‌توانستیم این التهاب و یک عدم احساس امنیت در میان مردم و علی‌الخصوص زنان احساس کنیم. توجه به این موضوع بسیار مهم است که اسیدپاشی تنها برای دو نفر رخ داد اما برجسته شدن این موضوع در میان مردم در ایجاد عدم احساس امنیت نقش به‌سزایی داشت.»

وی در ادامه رسانه‌ها را یکی از مهمترین عوامل ایجاد احساس امنیت در میان مردم می‌داند و می‌افزاید: «نباید اتفاقات در چاله‌ای از ابهامات خبری دفن شود. بلکه در کنار اطلاع‌رسانی موضوع شفاف‌سازی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است به عبارتی در کنار اعلام خبر می‌توان با شفاف‌سازی در مردم احساس امنیت را نیز کامل کرد.»

چرا از پلیس می ترسیم؟

با توجه به برخی نظرات کاربران فضای مجازی مبنی بر وجود ترس افراد از تعداد بالای نیروهای پلیس در خیابان‌ها، این جامعه شناس در پاسخ این موضوع را در فرهنگسازی ضعیف خانواده می داند و می گوید: «نگاه به پلیس در مناطق مختلف متفاوت است به عبارتی در فرهنگ افراد این نگاه به بخش های مختلفی تقسیم می شود. ما در معرفی پلیس به جامعه سرمایه گذاری فرهنگی زیادی نکرده ایم. به طور مثال برای خواباندن یک کودک او را از آمدن پلیس می ترسانیم تا کودک را مجبور به خوابیدن کنیم. این نگاه تهدیدی در کودک می ماند و در آینده باعث ترس او از نیروی انتظامی می شود. در صورتی که پلیس باید موجب آرامش و تجلی آرامش در افراد یک جامعه شود.»

محمدی می افزاید: «حتی عدم اجرای صحیح قوانین نیز می تواند در جامعه عدم احساس امنیت را به وجود آورد. بسیاری از قوانین در کشور بر علیه کارگران و کارمندان است به این معنی که کارفرما با پراخت کمی جریمه می تواند کارمندش را بیکار کند. بسیاری از کارفرمایان با دور زدن بیمه و مالیات راهی را می پیمایند که موجب برهم زدن آرامش زبردستانشان می شود و متأسفانه قانون پیچیده نیز علیه کارگران و کارمندان است.»

تمام این موارد در کنار خبر اختلاس های میلیاردی و حقوق های نجومی و بسیاری از تخلفات نوعی عدم احساس امنیت را در جامعه به وجود می آورد.» وی در پایان در پاسخ به این سوال که به میزان امنیت و احساس امنیت در کشور چه نمره ای می دهد، می گوید: «امنیت در کشور ما صد درصدی است و به عقیده من میزان احساس امنیت نیز به میزان بالایی رسیده است که می توانم آن را بیش از 50 درصد عنوان کنم.»